

Aktuell information från Smittskyddsenheten i Kronoberg – Nr 1/2018

Smittskyddsläkarens årsrapport för Kronobergs län 2017

Under hösten 2016 till våren 2017 pågick ett stort utbrott av campylobacter i Sverige kopplat till svensk kyckling. I september meddelade Folkhälsomyndigheten att utbrottet var över, då nivåerna av antalet sjuka i campylobacter smittade i Sverige kommit ner till normala nivåer under sommaren 2017. Utbrottet var långvarigt och man räknar med att fler än 4000 personer drabbades under tiden augusti 2016 till maj 2017 kopplat till detta utbrott. Framför allt var det färsk svensk kyckling som orsakade de inhemska fallen då de flesta campylobacterbakterierna dör vid frysning. Åtminstone en del av orsaken till utbrottet var en tvättnläggning som inte fungerade korrekt. Kycklingproducenterna vidtog även en hel del andra åtgärder för att minska andelen kycklingar med campylobacter. Nationella myndigheter har beslutat att utbrottet skall utvärderas i en extern utredning. Den genomförs av experter från finländska myndigheter. Det viktiga är att dra rätt slutsatser och vidta rätt åtgärder för att minska risken för liknande utbrott framöver. Även i Kronoberg såg vi klart fler fall av campylobacter smittade i Sverige och i många anmälningar fanns det uppgifter om att de som insjuknat hade ätit färsk svensk kyckling.

I augusti kontaktades VC Alvesta av föräldrarna till två sjuka barn. Båda barnen hade insjuknat med feber och sedan fått utslag efter en resa till Tyskland. Tack vare ett föredömligt omhändertagande med undersökning utomhus och direkt kontakt med Infektionskliniken kunde barnen tas omhand på sjukhuset utan att utsätta andra för smittrisk. Efter klinisk undersökning var misstanken om mässling stor och anhöriga fick immunoglobulin i förebyggande syfte och barnen isolerades i hemmet. Svar på tagna prover visade att misstanken var korrekt. Båda tillfrisknade efter ytterligare ungefär en vecka och ingen smittspridning uppstod.

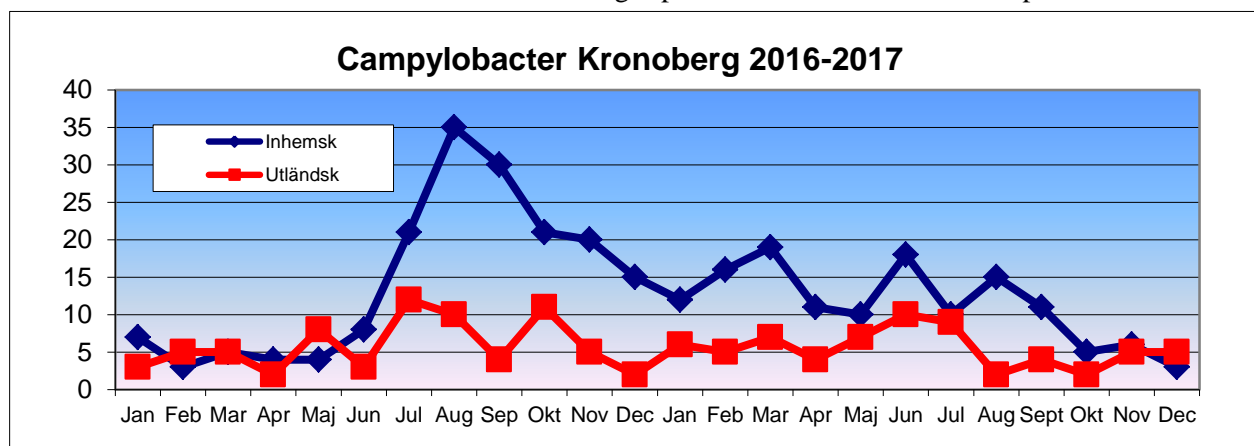
Influensasäsongen 2016-2017 dominerades nästan helt av H3N2. Detta innebär, som det brukar när H3 dominerar, att många äldre blev sjuka. Att vaccinet hade lite sämre effekt än vanligt bidrog också till detta. För vården i helhet var det rätt många sjuka, men inte värre än en vanlig säsong. Innevarande säsong har fallen börjat öka sista veckorna, hittills har det varit många fall av influensa B som tidigare år kommit i slutet av säsongen. Hur det kommer att bli som helhet denna säsongen är som vanligt svårt att förutsäga.

Nedan följer kommentarer till de anmälningspliktiga sjukdomarna. På sista sidan finns en tabell som ger en överblick över utvecklingen.

Campylobacter

Antalet fall smittade i Sverige var fler än normalt beroende på utbrottet kopplat till färsk svensk kyckling. Antalet personer smittade utomlands ligger på ungefär samma nivå som de senaste åren. Tidigare var cirka hälften av fallen smittade i Sverige och hälften i andra länder. Efter att utbrottet passerat ser vi åter en mer normal fördelning per månad gällande smitta i Sverige och utanför Sverige.

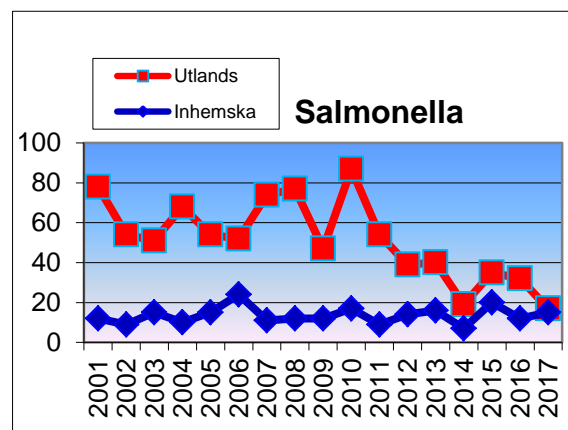
Av de som smittats utomlands dominerar som vanligt Spanien och Thailand med 9 respektive 12 fall vardera.

Salmonella

Antalet salmonellafall har nu stabiliserat sig på en lägre nivå, framför allt är det de utomlands smittade fallen som minskar och 2017 var det nästan lika många som smittades i Sverige (15 st) som i utlandet (17 st). Av de utlandssmittade står Thailand och Spanien för två fall vardera, övriga länder enbart ett fall, Europa totalt 9 fall och Asien totalt 7.

I slutet av 2017 upptäcktes ett nationellt utbrott av Salmonella Kentucky med över 40 fall, där vi i Kronoberg hade 3 fall. Just denna variant drabbade framför allt svårt sjuka patienter som legat på sjukhus samt personer på särskilt boende. Salmonella Kentucky verkar också ofta ge urinvägsbesvär och inte alltid diarré. Smittkällan är i dagsläget oklar och vidare utredning via Folkhälsomyndigheten pågår.

Tyfoidfeber

Inget fall har anmälts.

Shigella

Fyra fall anmälda under 2017, uppgivna smittländer var Irak, Iran, Tanzania och Kap Verde.

EHEC

Antalet fall ökar ytterligare något. Av årets 17 fall har 12 smittats i Sverige och av dessa har tre koppling till opastöriserad mjölk. EHEC finns nu också i matkedjan och det vanligaste är enstaka fall där man inte hittar en smittkälla.

Giardia lamblia

Av årets 22 fall har 11 hittats i samband med utredning av sjukdomssymptom, resten upptäcktes i samband med smittspårning och hälsoundersökning av flyktingar i förskoleåldern där screening ingår i hälsoundersökningen.

Cryptosporidium

Under 2017 rapporterades 14 fall vilket är lika många som 2016. Detta är klart fler än för några år sedan och orsaken är att labbet nu infört PCR diagnostik som är betydligt känsligare än mikroskopi som vi tidigare använde. Dessutom ingår cryptosporider i den gastroenteritpanel som beställs allt mer. Tio av fallen har Sverige som smittland.

Cryptosporidier är protozoer som främst sprids via vatten. Typiska symtom är vattniga diarréer och buksmärtor. Inkubationstiden ligger normalt kring en vecka och de flesta tillfrisknar spontant inom en vecka. I vissa fall kan dock besvären vara långvariga och besvärliga.

Echinokockinfektion

Vårt enda fall 2017 hade smittats i Afghanistan.

Denguefeber

Inget fall under 2017.

Entamoeba histolytica

Inget fall har anmälts.

Vibrio exklusive kolera

Dessa bakterier kan ge så kallad badsårsfeber som vi ser efter bad i bräckt vatten, t ex Östersjön varma somrar. Under 2017 hade vi inget fall i Kronoberg.

Yersinia

Fem fall varav tre smittats i Sverige.

Hepatit A

Inga fall anmälda i Kronoberg under 2017.

Hepatit B

Under 2017 diagnostiserades 23 fall där samtliga var smittade innan de kom till Sverige. Majoriteten hittades vid hälsoundersökning av asylsökande samt vid screening i samband med graviditet.

Hepatit C

Antalet fall 2017 ligger på ungefär samma nivå som de senaste åren. Av årets 19 anmälningarna har 11 Sverige som smittland. Intravenöst missbruk är den dominerande smittvägen hos de inhemska fallen. Infektionsklinikens sprututbytesmottagning hade vid årsskiftet 50 personer inskriva och där erbjuds testning regelbundet.

Gonorré

Under senare år har antalet gonorréfall ökat i Sverige. Mellan 2016 och 2017 var ökningen hela 44 % i landet medan i Kronoberg går ökningen klart långsammare. Sedan fyra år tillbaka testas alla klamydiaprover även för gonorré. Under året som gick anmäldes 16 fall varav 10 var smittade i Sverige. Av de 16 fallen var 11 män och av dessa ingick sju fall i MSM gruppen.

HIV

Under året har endast tre nya patienter anmäls varav två smittats utomlands. En person var smittad i Sverige och upptäcktes via Noaks Arks snabbtestsvksamhet. Vid årsskiftet hade 94 patienter behandlande läkare i länet.

Klamydia

Antalet klamydiafall har minskat med 13 % jämfört med 2016. Även i riket har det varit en minskning med 7 % till drygt 33 500 fall.

Medelåldern för kvinnor är 23 år och för män 25 år. Andelen män är 45 %.

Andelen som upptäckts via smittspårning är 42 %, hos kvinnorna 37 % och hos männen 49 %. Heterosexuell smittväg har angetts hos drygt 93 % av fallen och 86 % har smittats i Sverige.

Totalt har 9121 klamydiatest utförts på mikrobiologen. Detta är en ökning med 2 % sedan 2016. Ökningen ligger på egenprovtagningen som nu utgör 36 % av provvolymen. Av dessa beställs ungefär två tredjedelar via nätet.

Staplarna i diagrammet visar antalet klamydiaundersökningar som görs årligen d.v.s. både vanliga prov och egentester. Linjen i diagrammet visar på andelen av testerna som är positiva för klamydia. Under 2017 minskade andelen positiva test till 5,5 % jämfört med 6,5 % året innan.

Syfilis

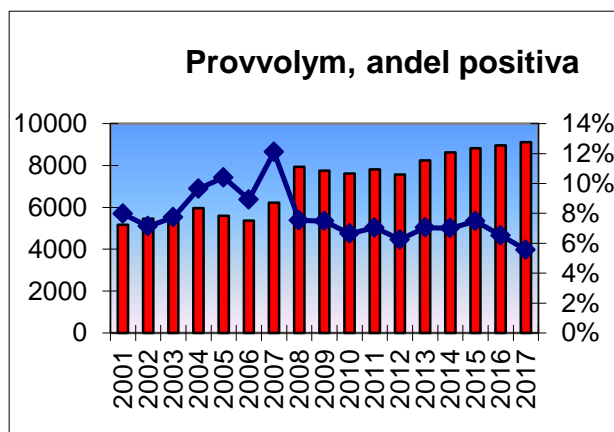
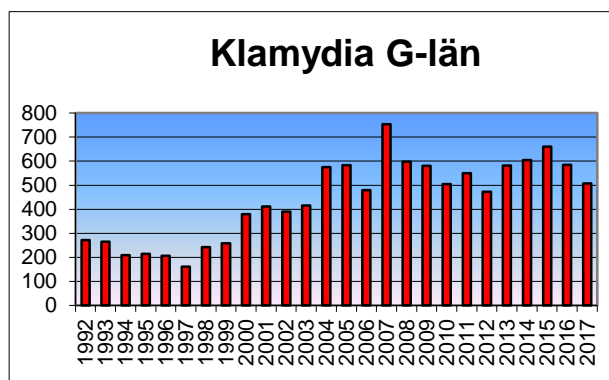
Endast en patient är anmäld med tidig syfilis.

Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin

Resistenta pneumokocker minskar, detta beroende på att de resistenta stammarna trycks tillbaks med hjälp av vaccinet Prevenar® som ingår i barnvaccinationsprogrammet samt att sedan 2012 så anmäls bara pneumokocker med MIC 2 eller högre. Tidigare låg gränsen på 0,5. Under året diagnostiserades tre fall.

Påsjuka

Under året som gick diagnostiserades ett fall, en kvinna smittad i Marocko. Vid fall av parotit är det viktigt att undersöka om anhöriga är vaccinerade för att undvika spridning.

MRSA

MRSA-fallen har för första gången på många år minskat jämfört med föregående år (113 fall 2017 jämfört med 142 fall 2016). Trenden är likadan i riket vilket sannolikt delvis beror på minskat antal asylsökande. MRSA är nu etablerat i Sverige vilket även ses på att Sverige nu uppges som smittland hos 44 %.

ESBL och ESBL-carba

Extended Spektrum Betalaktamas (ESBL) producerande tarmbakterier blev anmälningspliktiga 2007. Anmälningsplikten gäller dock bara de mikrobiologiska laboratorerna. Det rör sig om bakterier som utvecklat resistens mot även tredje generationens cefalosporiner som t ex Cefotaxim. Under 2017 anmäldes några färre fall än under 2016. Samma trend ses även i Sverige totalt.

Man skiljer ut ESBL-carba, dvs de stammar som dessutom utvecklat resistens mot karbapenemer, de bredaste antibiotika vi har. Dessa stammar är även kliniskt anmälnings- och spårningspliktiga. Under året har vi haft ett fall som smittades i Iran.

VRE

VRE ökar i Sverige och det rapporteras av och till om mindre utbrott från olika håll i landet. På Vårdhygiens hemsida finns information om aktuella utbrott gällande VRE och andra resistenta bakterier.

I Kronoberg hade vi sju anmälda fall 2017 men endast en var smittad i Sverige.

Mässling

Två barn smittade i Tyskland enligt ovan. Inga sekundärfall.

Invasiva Grupp A-streptokocker

Det var 10 fall 2017 varav flera haft bakteriemi i samband med rosfeber eller sårinfektion. Fyra äldre patienter avled i anslutning till infektionen vilket inte är helt ovanligt då bakterierna kan orsaka mycket allvarliga tillstånd.

Invasiv infektion av Haemophilus influenzae typ B

Anmälningsplikten finns för att följa upp vaccinationseffekten av HIB-vaccinet som ingår i barnvaccinationerna sedan 1993. Under året har vi haft tre fall. Dessa var vuxna patienter som inte ingått i vaccinationsprogrammet.

Invasiv pneumokockinfektion

Anmälningsplikten infördes som en kvalitetskontroll av våra vaccinationsprogram. Sedan 2009 erbjuds alla barn Prevenar vilket är ett s.k. konjugerat vaccin där pneumokockkapseln har kopplats till ett protein. Till personer 65 år eller äldre erbjuds sedan många år Pneumovax som är ett polysackaridvaccin. I höstas kom Folkhälsomyndigheten med nya rekommendationer för vuxna som tillhör någon riskgrupp. Dessa patienter rekommenderas först en dos Prevenar och 2 månader senare en dos Pneumovax förutsatt att de inte tidigare fått någon pneumokockvaccination. Tills beslut om att Prevenar skall ingå i det särskilda vaccinationsprogrammet så får patienten betala kostnaden för Prevenar själv.

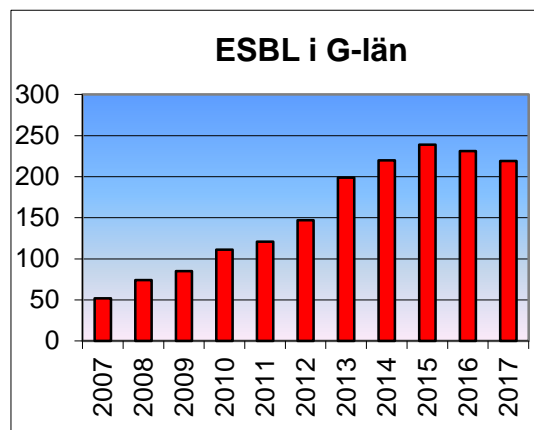
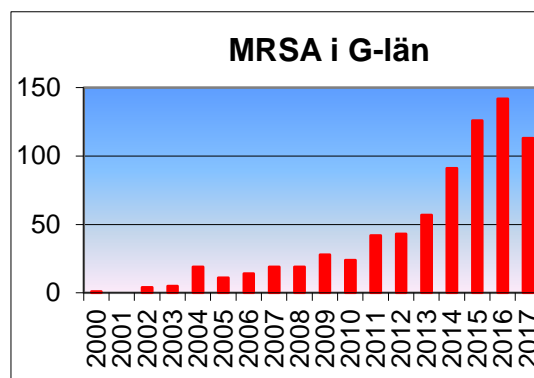
Av årets 25 fall var alla vuxna, majoriteten var över 60 år.

Meningokockinfektioner

Ett fall där en vuxen kvinna insjuknade i sepsis utan meningit under 2017.

Legionella

Inga anmälda fall i Kronoberg under 2017.

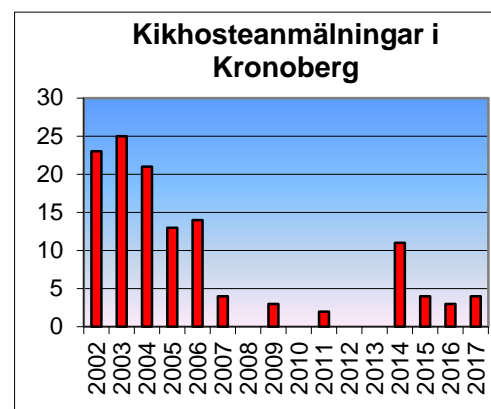

Kikhosta

Vaccin mot kikhosta ingår i barnvaccinationsprogrammet sedan 1996. Sedan 2014 ses ett ökat antal fall i Sverige och Folkhälsomyndigheten gav 2016 ut rekommendationer hur kikhosta skall förebyggas hos de allra minsta barnen. De bygger på att ge vaccin i rätt tid, ställa diagnos och ge behandling i rätt tid samt att ha en ökad uppmärksamhet gällande kikhosta. Vaccination av föräldrar rekommenderas inte.

I vårt län diagnostiserades 2017 fyra fall, tre vuxna och litet barn som inte hunnit få någon vaccination.

Tänk på diagnosen vid långvarig hosta speciellt om det finns små barn i omgivningen. Även om vaccination ger ett bra skydd kan man insjukna även om man är vaccinerad.

Listeria

Under året endast två fall. Båda sannolikt smittade i Sverige men ingen säker smittkälla kunde återfinnas.

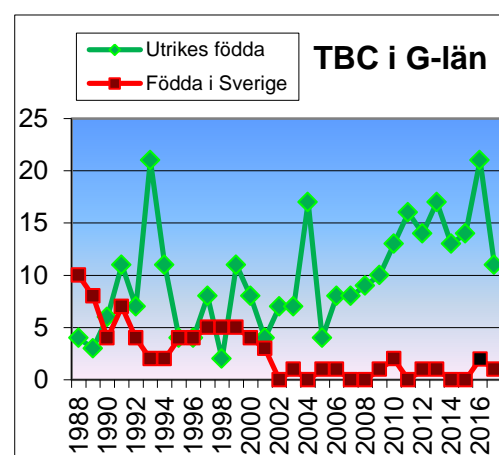
Tuberkulos

Under året anmäldes 12 fall varav ett var smittat i Sverige. Fallen från Afghanistan minskade till endast ett fall, i övrigt var det sju fall från Afrikas horn, två från Östeuropa och ett från Indien.

I fem av fallen satt infektionen i lungan, och de har således varit smittsamma. Körteltuberkulos hittades hos tre patienter, pleurit och spondylit hos vardera en patient samt gastrointestinal infektion hos två.

TBE

Under 2017 ökade TBE i Sverige men fortfarande är det flest fall i Stockholms skärgård samt omkring de stora insjöarna. Dock har även fler fall diagnostiserats i Västra Götaland. Av årets tre anmälningar i Kronoberg är sannolikt två personer smittade i länet. Den tredje var troligen smittad i Kalmar län. Ingen var vaccinerad.

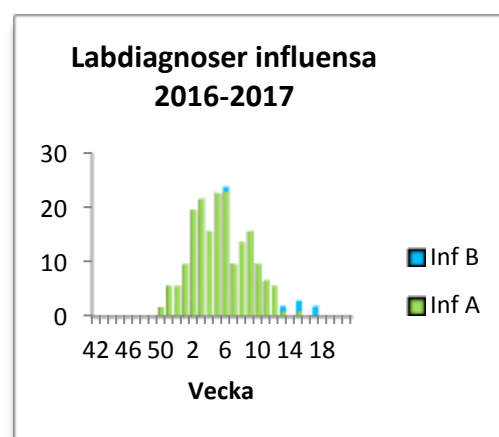
Malaria

Inga fall 2017.

Influensa

I tabellen, på sista sidan, ser det ut som vi haft en kraftig ökning av influensa senaste två åren. Anledningen är att tidigare var det bara den pandemiska influensan H1N1 som var anmälningspliktig medan nu alla influensor skall anmälas. Säsongen 2015-2016 dominerade H1N1 där vi hade flera svårt sjuka patienter även om det totala antalet sjukhusvårdade inte var så stort. Senaste säsongen 2016-17 var det istället H3N2 som dominerade stort och många äldre drabbades. Det var en hel del patienter som behövde sjukhusvård men det har inte varit en av de värre vintrarna. Vaccinet hade tyvärr också en viss miss-match vilket bidrog till detta.

Vaccinationstäckningen hos våra ålderspensionärer hamnade denna säsong på 57 % vilket är samma som 2015-16.

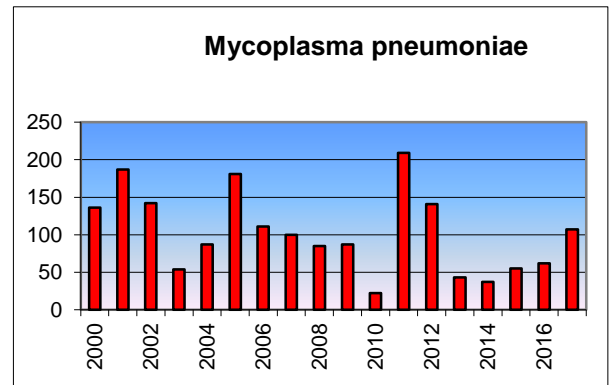
Psittacos

Av de fem fallen 2017 anmäldes fyra under januari och minst två av dessa hade koppling till fågelmatning. Just hanteringen av fågelbord vintertid i samband med matning är en känd riskfaktor.

Laboratorierapporter på agens ej anmälningsspliktiga enligt smittskyddslagen

Mycoplasma pneumoniae

Man brukar räkna med en ökad smittspridning av mycoplasma med ungefär fyra års intervall. Under säsongen 2011-2012 hade vi en omfattande smittspridning där vi hade fler positiva labprover än vi tidigare noterat. Sedan dess har det varit ganska lugnt fram tills 2017 då fallen åter ökade. Under hösten har det även varit flera patienter som krävt sjukhusvård pga mycoplasmainfektion.

Mycoplasma genitalium

Mycoplasma genitalium är en sexuellt överförbar infektion som ger liknande symptom som klamydia, men kan också vara asymptomatisk. Viktig differentialdiagnos vid t. ex negativt klamydiatest och uretritbesvär/flytningar. Provtagning som vid klamydia. Behandlas i första hand med Azitromycin under fem dagar (så kallad förlängd behandling). Även om Mycoplasma genitalium inte ingår i smittskyddslagen bör aktuell fast partner provtas och behandlas enligt provsvar.

Antalet tagna prov ökade 2017 från 305 året innan till 390, även antalet positiva fall ökade från 48 st 2016 till 71.

Ny smittskyddsläkare

Sedan årsskiftet har jag Christian Blomkvist tagit över efter Arne Runehagen då han som ni säkert vet har gått i pension. Jag har jobbat på Infektionskliniken i lite drygt 15 år och även ersatt Arne tidigare när han har varit ledig så många av er vet säkert redan vem jag är. Min ambition är att vara lika tillgänglig för frågor som Arne varit och fortlöpande skicka ut Smittkällan och annan information, i första hand via mail. Ni är alltid välkomna att höra av er gällande infektioner och smittsamma sjukdomar så skall vi på Smittskyddet försöka hjälpa er på bästa sätt!

Arne kommer fortsätta att hoppa in när jag är ledig mm och då nås han på Smittskyddets telefonnummer nedan. Detta är vi väldigt tacksamma för då Arne besitter en otrolig kunskap och erfarenhet.

Med förhoppning om fortsatt gott samarbete!

Christian Blomkvist
Smittskyddsläkare i Kronoberg
Smittskyddsenheten
Centrallasarettet
351 85 Växjö
0470-588782
christian.blomkvist@kronoberg.se

Kontakt

Smittskyddsläkare: Christian Blomkvist
Bitr. smittskyddsläkare: Arne Runehagen
Smittskyddssköterska: Magnus Hermann
Smittskyddssköterska: Charlotte Svensson

Tel: 0470-58 82 78 Fax: 0470-58 71 59

E-post: smittskyddet@kronoberg.se

Diagnos	Snitt 2009-2013	2014	2015	2016	2017
Allmänfarliga sjukdomar					
Campylobacter	146	144	196	246	202
Difteri	0				0
EHEC	9	2	10	15	17
Giardia lamblia	30	34	21	25	22
Gonorré	4	12	13	5	16
Hepatit A	2	4	4	3	0
Hepatit B	64	52	54	46	23
Hepatit C	39	23	19	18	19
Hepatit D	0				0
Hepatit E	0	3	0	2	0
HIV	12	8	10	5	3
HTLV I/II infektion	0				0
Klamydia	538	604	660	585	507
Kolera	0				0
MRSA (anm.pliktig 2000)	39	91	126	142	113
Mjältbrand	0				0
Paratyfoidfeber	0				0
Pest	0				0
Pneumokock med nedsatt Pc känslighet	6	5	2	2	3
Rabies	0				0
Salmonellainfektion	67	26	55	44	32
därav inhemsk	14	7	20	11	15
Shigellainfektion	14	7	7	1	4
Syfilis	2	2	1	1	1
Tuberkulos	15	13	14	23	12
Tyfoidfeber	0			1	0
Virala haemorragisk febrar exkl dengue sorkf.	0				0
Anmälningsspliktiga sjukdomar					
Atypiska mycobacterier	2	5		7	12
Botulism	0				0
Brucellos	0				0
Cryptosporidium	0		7	14	14
Denguefeber	2	0	4	4	0
Echinokockinfektion	0	2	1	1	1
Entamoeba histolytica	2	1	0	1	0
ESBL producerande enterobacteriaceae	133	220	239	231	219
ESBL CARBA	0	2	4	1	1
Invasiva Grupp A streptokocker	10	7	17	10	10
Invasiv haemophilus inf	6	3	3	3	3
Harpest (tularemi)	0				0
Influensa	12	26	10	194	197
Kikhosta	1	11	4	3	4
Legionellainfektion	1	0	5	1	0
Leptospirainfektion	0				0
Listeriainfektion	1	4	1	1	2
Malaria	2	7	7	1	0
Invasiv meningokockinfektion	1	1	3	1	1
Mässling	0	4	0		2
Papegojsjuka	2	0	1	0	5
Invasiv pneumokockinfektion	30	21	26	24	25
Påssjuka	1	0			1
Q-feber	0				0
Röda hund	0				0
TBE	1	0	3	2	3
Trikinos	0				0
VRE	3	15	5	1	7
Vibrio exkl kolera	1	2	1	2	0
Viral meningoencephalit	2	10	13	1	7
Yersiniainfektion	17	9	4	10	5
Summa	1222	1380	1550	1677	1493